

Helsedirektoratet

Dato
15.09.2025

Høringssvar – Psykoselidelser – behandlingsmetoder

Mental Helse er Norges største bruker- og medlemsorganisasjon innen psykisk helse. Med over 11 000 medlemmer fordelt over hele landet bidrar vi til å skape gode møteplasser og drifter relevante tjenester og prosjekter som bidrar til bedre psykisk helse. Vi drifter landets største døgnåpne hjelpetelefon (116 123) og chat som mottar 300 000 henvendelser i året. Våre 350 brukerrepresentanter bidrar til høy brukermedvirkning i helsetjenestene. Våre 150 lokallag drifter møteplasser over hele landet.

Mental Helse er positiv til at Helsedirektoratet har publisert anbefalingene for behandlingsmetoder for psykoselidelser fra 2013 på nytt i digitalt format. Vi mener det var spesielt uheldig at de ble tatt bort samtidig som de nye anbefalingene for legemiddelbehandling ble lagt ut. Retningslinjene fra 2013 har bidratt til et tydelig fokus på kunnskapsbaserte psykososiale behandlingstilbud og dermed til større bredde og kvalitet i tjenestene. Mental Helse er spesielt opptatt av helhetlige tilbud som ivaretar hele mennesket, og av at det finnes både hjelpetilbud og reelle valgalternativer for den store gruppen pasienter som har liten eller ingen ønsket effekt av, eller betydelige bivirkninger av, antipsykotiske medisiner.

Mental Helse mener det er et tydelig behov for en ny faglig oppdatering av retningslinjene. Dette arbeidet bør starte så snart Helsedirektoratet er ferdig med sitt viktige oppdrag med å vurdere en ordning for beslutningsstøtte for mennesker med alvorlige psykiske lidelser, som skal bringe norsk praksis nærmere CRPD. Samvalg og brukermedvirkning i egen behandling er ikke bare en rettighet; det gir også mer effektiv behandling og bedre samhandling mellom pasienten og hjelpeinstansene. Beslutningsstøtte og samvalg bør inn som et eget hovedpunkt tidlig i retningslinjene, ikke som en sidekommentar. Retningslinjene slik de er i dag, er ikke tydelige nok.

Siden 2013 har det også vært en nasjonal satsing på behandling av pasienter med psykoselidelser gjennom oppsøkende, multidisiplinære FACT-team, der medvirkning og helhetlig recoveryfokus skal være en hovedkomponent.

Det foreligger ny norsk kunnskap og forskning på psykosebehandling, blant annet «Bedre pårørendesamarbeid. Implementering av anbefalinger for pårørendesamarbeid ved alvorlige psykiske lidelser» og forskning på musikkterapi ved psykoser, som må inngå i kunnskapsgrunnlaget når nye retningslinjer utformes.

I arbeidet med nye retningslinjer bør intensjonene i Ottawa-charteret for helsefremmende arbeid være en integrert del av tilnærmingen. Charteret understreker viktigheten av å styrke individets kontroll over egen helse, skape støttende miljøer og utvikle helsetjenester som er rettet mot hele

Side 1 av 2

mennesket. Dette er særlig relevant for mennesker med psykoselidelser, som ofte opplever marginalisering og begrenset innflytelse over egen behandling.

Videre bør det åpnes for å utforske og utvikle nye behandlingsmetoder for psykose. Det er avgjørende at psykosefeltet ikke blir stående stille, men følger med på forskningsbaserte innovasjoner som kan gi bedre livskvalitet og behandlingsresultater for pasienter med komplekse behov.

Vi har anekdotisk hørt fra andre organisasjoner at brukermedvirkningen i prosessen med å publisere disse anbefalingene har vært mangelfull. Vi håper Helsedirektoratet går gjennom prosessen og evaluerer om medvirkningen var tilstrekkelig.

Med vennlig hilsen

Ole-Marius Minde Johnsen /s/
Landsleder

Linda Berg-Heggelund /s/
Generalsekretær